

Список литературы. 1. Огиенко В.И. Кредитное рационирование в условиях асимметрии информации / В.И.Огиенко, О.В. Луняков, Н.А. Лунякова // *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. Дніпропетровський аграрний університет – 2012. **2.** <http://podrobnosti.ua/economy/2013/05/28/907307.html>. **3.** <http://www.ecolabel.org.ua/>. **4.** <http://index.minfin.com.ua>.

Bibliography (transliterated): 1. Ogienko V.I. *Kreditnoe racionirovanie v uslovijah asimmetrii informacii* / V.I.Ogienko, O.V. Lunjakov, N.A. Lunjakova // *Elektronne naukove fahove vidannja «Efektivna ekonomika»*. Dnipropetrovs'kij agrarnij universitet – 2012. **2.** <http://podrobnosti.ua/economy/2013/05/28/907307.html>. **3.** <http://www.ecolabel.org.ua/>. **4.** <http://index.minfin.com.ua>.

Надійшла до редколегії 14.02.2014

УДК 658.012.011.56

А.І. ЯКОВЛЄВ, д-р.екон.наук, проф., НТУ «ХПІ»;
Ю.С. ЮРЧЕНКО, студентка, НТУ «ХПІ»

ЗАСОБИ ВИЗНАЧЕННЯ НАЙБІЛЬШ ЕФЕКТИВНИХ СФЕР ВКЛАДЕННЯ ІННОВАЦІЙ

Проведено аналіз існуючих методів у даному напрямку. Розроблений метод розрахунку ефекту вибору найбільш доцільних галузей вкладання коштів з метою їх інноваційного розвитку. Наведені чисельні розрахунки підтверджують доцільність виконаних розробок.

Ключові слова: інноваційний розвиток, ефективність, національне господарство, пріоритети, галузь.

Вступ. Обмеженість ресурсів і часу обумовлює вибір пріоритетів інноваційного розвитку, надання переваги тим видам виробництв, галузей, які найбільшим чином сприятимуть загальному розвитку економіки держави.

Аналіз основних досягнень і літератури. В Україні накопичений чималий досвід у цьому напрямку. Ще в 60-70 роках минулого сторіччя вийшли роботи Г.М. Добрава, В.М. Глушкова, В.М. Міхалевіча, Б.Л. Смірнова та ін. В них започатковані основи методу проблемно-орієнтованої оцінки науково-технічного потенціалу, який дає можливість виконати виважений аналіз можливості реалізації тих або інших науково-технічних ідей. Подальші здобутки у цьому напрямку визначились у розробках Ю.М. Бажала, В.М. Геєця, Л.І. Федулової та ін.

В результаті одержали подальший розвиток не тільки відповідні теоретичні засади, а й запропоновані нароби для їх практичного втілення⁵ та ін. В них розглядається визначення пріоритетності як сформування певної ієрархії у відповідності з першочерговістю або необхідністю вирішення конкретних задач у даному часовому періоді.

Як впливає із вище наведеного, пріоритетність визначається за допомогою прогнозування. На сьогодні найбільш поширеним і достовірним вважається метод прогнозування Форсайт (Foresight).

Однак в методі Форсайт недостатньо використовуються принципи альтернативного вибору варіантів: витрати – вигоди, врахування змін в оцінці суспільного продукту у грошовому вартісному вимірі. А також динаміка змін в структурі, якісному та кількісному складі робочої сили, оскільки її внесок має переважне значення в здобутку ефекту суспільного виробництва в епоху економіки знань, коли головним рушієм прогресу стають інтелект, знання людини.

Мета дослідження. Є необхідність в подальшій розробці методів визначення соціально-економічної ефективності вибору пріоритетних напрямів економічного розвитку держави, визначення соціально-економічної ефективності нововведень.

Матеріали досліджень. Статистичні дані в національному господарстві України та в його ведучих галузях, в тому числі промисловості.

Результати досліджень. Пропонується визначення пріоритетів інноваційного розвитку провадити через розрахунок ефекту від створення інноваційних робочих місць, а конкретно через створення одного робочого місця. Загальний ефект нескладно розрахувати як множину ефекту від створення одного робочого місця на їх кількість, що матимуть місце при впровадженні інновацій у конкретних видах виробництв. При цьому порівнюватимуться результати від створення одного робочого місця з витратами на його створення на основі застосування концепції вигоди-витрати. Результати полягатимуть у одержанні прибутку від роботи одного працюючого, зниження питомих умовно-постійних витрат у собівартості продукції в результаті збільшення обсягів виробництва від діяльності одного працівника.

У якості показника ефективності приймається чиста поточна вартість (ЧПВ) або чистий грошовий дохід (ЧГД), що широко використовується при оцінці нововведень у міжнародній практиці.

Витрати полягатимуть у розрахунку величини коштів, необхідних для створення одного робочого місця. Їх визначення має певні складності, бо на сьогодні в Україні не має офіційних нормативів такого роду.

Спочатку виконаємо відповідні розрахунки для національного господарства в цілому. При застосуванні засобів праці, що переважно використовуються у теперішній час, і невикористанні амортизаційних накопичень за їх безпосереднім призначенням – суттєвого ефекту досягти неможливо. Тому необхідно застосування інновацій. Як показали розрахунки, ефект від створення нових інноваційних робочих місць для суб'єктів підприємництва матиме місце при збільшенні обсягів реалізації і відповідно продуктивності праці у 2 рази у порівнянні з величинами відповідних показників у 2010 р. Причому ефект досягається лише через 9 років після впровадження інновацій.

Однак для суб'єктів підприємництва на значний 9 річний період ефект заміни

засобів праці лишається негативним. Враховуючи, що в ринкових умовах виробники погодяться на випуск товарів, як і споживачі на їх використання, коли вони приносять їм дохід. Виходячи з логіки речей, вони не повинні згодитись на випуск і споживання продукції, що приносить їм збиток.

Припустимо, що продуктивність праці та обсяг реалізації продукції при застосуванні інновацій збільшується у 1,5 рази. В цьому випадку матимемо наступні результати. Вони зведені у табл. 1.

Таблиця 1 - Ефективність впровадження інновацій при збільшенні виробітку у 1,5 рази

Питома вага використання амортизації, в.о.	Період досягнення позитивного ефекту, роки
0	6
0,25	4,2
0,5	3,6
1	2,8

При збільшенні виробітку та продуктивності у 2 рази результати відповідних розрахунків наведені у табл. 2.

Таблиця 2 - Ефективність впровадження інновацій при збільшенні виробітку у 2 рази

Питома вага використання амортизації, в.о.	Період досягнення позитивного ефекту, роки
0	3,5
0,25	3,1
0,5	2,75
1	2,2

Як свідчать результати розрахунків, прийнятна ефективність нововведень матиме місце при збільшенні продуктивності інновацій у півтора рази і використанні 0,25 частки амортизаційних накопичень на рефінансування нововведень, а також при зростанні продуктивності інновацій у 2 рази – навіть без використання амортизаційних відрахувань за їх призначенням.

Виконаємо відповідні розрахунки для промисловості. Їх результати зведено у табл. 2, при цьому величину K_1 , приймаємо у розмірі 250 тис. грн.

Як бачимо у промисловості результати впровадження інновацій передбачаються вищими, аніж в цілому по національному господарству. Це -природньо, оскільки прибуток, продуктивність праці у промисловості вищі, а кількість працюючих – значно нижча. Однак прийнятні результати матимуть місце використанні на рефінансування

0,25 ÷ 0,5 величини амортизаційних накопичень.

Таблиця 3 - Ефективність впровадження інновацій в промисловості при базовій продуктивності праці

Питома вага використання амортизації, в.о.	Період досягнення позитивного ефекту, роки
0	6
0,25	5
0,5	4,15
1	3,29

Таблиця 4 - Ефективність впровадження інновацій у промисловості при збільшенні виробітку у 1,5 рази

Питома вага використання амортизації, в.о.	Період досягнення позитивного ефекту, роки
0	3,5
0,25	3,3
0,5	3
1	2,6

Таблиця 5 - Ефективність впровадження інновацій у промисловості при збільшенні виробітку у 2 рази

Питома вага використання амортизації, в.о.	Період досягнення позитивного ефекту, роки
0	2,6
0,25	2,5
0,5	2,15
1	2

Машинобудування. Прийнятний ефект досягатиметься навіть при базовій продуктивності праці при використанні 0,5 величини амортизаційних накопичень і має позитивне значення зі збільшенням базової продуктивності праці навіть при повному невикористанні амортизаційних накопичень. Тобто, галузь – перспективна для інновацій. Однак потребує значних коштів для її технічного переоснащення.

Харчова промисловість. Як свідчать результати розрахунків, впровадження інновацій у даній галузі вельми ефективне. Період досягнення позитивного ефекту навіть без використання амортизаційних накопичень при існуючих обсягах виробництва становить 4 роки. Це призведе до збільшення валютних надходжень при продажі високоякісної української харчової продукції за кордон. Зростання обсягів виробництва в цілому викликати збільшення доходів працюючих і відповідно,

зростання купівельної спроможності трудівників, що сприятиме збільшенню попиту на продовольчі товари на внутрішньому ринку. Це, у свою чергу, сприятиме вирішенню важливої соціальної задачі, а саме поліпшенню здоров'я нації, збільшенню тривалості життя людей, і, відповідно, зростанню продуктивності праці працездатної частини населення.

Отже, пріоритетними напрямками вкладання інновацій у промисловості є харчова, добувна промисловість, а також машинобудування, яке є основою розвитку інших галузей промисловості та національного господарства. Позитивні зрушення в них матимуть місце навіть і при використанні 0,25 частки амортизаційних накопичень на реінвестування, що реально.

Розглянемо ефективність вкладання інновацій в таку прибуткову галузь національного господарства, як *сільське господарство*. Наші розрахунки свідчать, інноваційний розвиток сільського господарства може принести найбільш позитивні результати у порівнянні з іншими галузями. Щодо соціально-економічної ефективності галузі сільського господарства, то до неї відносяться всі позитивні моменти, які викладені вище при аналізі впровадження інновацій у харчову промисловість.

Ще одним визначальним фактором необхідності пріоритетного розвитку сільського господарства свідчать прогнози про наближення у світі у найближчий час продовольчої кризи. Це зумовить зростання прибутку галузі, як і галузі харчового виробництва, при збільшенні поставок за кордон українських предметів харчування та компонентів для їх виробництва. Тому дану галузь можна вважати пріоритетною для вкладання коштів на інноваційні перетворення. Тим більш, що для досягнення високих результатів в сільському господарстві потрібні менші фінансові вкладення, ніж у промисловості.

Висновки. Результати досліджень свідчать, що пріоритети інноваційного розвитку у теперішній час слід віддати сільському господарству, а в промисловості – добувній, харчовій та машинобудівним галузям.

Список літератури: 1. *Бажал Ю.М.* Економічна теорія технологічних змін / *Ю.М. Бажал.* - К.:Заповіт, 1996.- 240 с. 2. *Гець В.М.* Інноваційні перспективи України / *В.М. Гець, В.П. Семиноженко.* –Х.:Кнстанта, 2006.-262 с. 3. *Федулова Л.І.* Стратегії соціально-економічного розвитку України / *Л.І.Федулова*/ ред.- К.:ІЕП НА-НУ, 2011.-656 с.

Bibliography (transliterated): 1. .Bazhal Yu.M. *Ekonomichna teoriya texnologichny`x zmin*/ Yu.M. Bazhal. - K.:Zapovit, 1996.-240 s. 2. Geyecz` V.M. *Innovacijni perspekty`vy` Ukrayiny`* / V.M. Geyecz` , V.P. Semy` nozhenko. –X.:Knstanta, 2006.-262 s. 3. Fedulova L.I. *Strategiyi social`no-ekonomichnogo rozvy`tku Ukrayiny`* / L.I.Fedulova/ red.- K.:IEP NA-NU, 2011.-656 s.

Надійшла до редколегії 18.02.2014